

Z działalności samorządu notarialnego

Poszukiwanie nowych form edukacji notarialnej – ciąg dalszy

W artykule na ten temat, opublikowanym w poprzednim numerze Rejenta¹, zasygnalizowałem jedynie poglądy zawarte w projekcie poselskim ustawy², zawierającej zmiany modelowe prawa o notariacie w zakresie zasad ogłaszania konkursu na kandydatów na aplikację notarialną, powoływania notariuszy i przebiegu szkolenia aplikantów. W chwili jego redagowania moja wiedza ograniczała się do informacji podanych do publicznej wiadomości przez projektodawcę. Dopiero dogłębna analiza tekstu projektu ustawy oraz obszernego uzasadnienia pozwalają na całkowitą ocenę projektowanej nowelizacji przepisów. Jednakże dla pełnego zobrazowania rozmiaru zmian należy również odnieść się do ostatniej wersji projektu ustawy³, w tym przypadku rządowego, o sprawowaniu nadzoru nad

¹ R. S z t y k, *Poszukiwanie nowych form edukacji notarialnej*, Rejent 2003, nr 2, s. 158-175.

² Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw przewiduje również istotną zmianę prawa o notariacie. Zawiera on w niektórych sformułowaniach błędy w nazewnictwie, np. używa nazwy okręgowe izby notarialne.

³ Projekt IV roboczy z dnia 1 marca 2003 r. ustawy o sprawowaniu przez samorządy zawodowe pieczy nad należytych wykonywaniem zawodów zaufania publicznego i o nadzorze nad działalnością samorządów zawodowych oraz o zmianie niektórych ustaw znacznie odbiega od treści poprzednich wersji projektu. Jedna z wcześniejszych wersji została skomentowana przez J. J a c y s z y n a w artykule: *Pieczka i nadzór nad notariuszami*, Rejent 2003, nr 1, s. 139-148.

działalnością samorządu notarialnego, posiadającej także wątek przygotowania zawodowego notariusza do poprawnego wykonywania swych obowiązków.

Projektodawcy kwestię edukacji notarialnej potraktowali jako zagadnienie uboczne i w różnym kontekście, na użytek uzasadnienia instytucjonalnych zmian prawa o notariacie lub funkcjonowania samorządu notarialnego na odmiennych zasadach. Dla zrozumienia intencji autorów obu ustaw i przedstawienia pełnego stanowiska zamierzonych rozwiązań prawnych, należy przedstawić je w szerszym zakresie, a następnie skomentować.

Myślą przewodnią pierwszego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw jest radykalna poprawa dostępu do zawodów adwokata, radcy prawnego i notariusza przez:

- 1) swobodny dostęp do zawodu osób, które zdały egzamin sędziowski,
- 2) stworzenie nieograniczonych możliwości przechodzenia osób wykonujących zawód prawniczy pomiędzy korporacjami,
- 3) umożliwienie nadawania uprawnień zawodowych osobom posiadającym tytuł doktora nauk prawnych, zatrudnionych w charakterze adiunkta wyższych uczelni,
- 4) wprowadzenia nowych zasad organizacji konkursów na aplikacje i egzaminów zawodowych.

Wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych uzasadnia się przede wszystkim dynamicznym wzrostem w ostatnich latach ilości spraw rozpatrywanych przez sądy i koniecznością zwiększenia liczby osób wykonujących zawody prawnicze, w celu sprawnego i bieżącego wykonywania usług prawniczych. Dla uwiarygodnienia przyjętej hipotezy posłużono się liczbą tych zawodów w niektórych państwach Europy Zachodniej, wskazując na dysproporcje między nimi a Polską. Prawdą jest, że w tych państwach, i nie tylko, ilość osób tych profesji zawodowych jest wielokrotnie wyższa. Przykładowo, we Włoszech przy liczbie ludności 57,72 mln jest około 5700 notariuszy, czyli jeden notariusz obsługuje około 10.000 mieszkańców, we Francji, gdzie liczba ludności wynosi 59,77 mln, jest ich około 7500 i na jednego notariusza przypada 8.000 mieszkańców, w Republice Federalnej Niemiec przy liczbie ludności 83,25 mln zawód ten wykonuje około 6.000 notariuszy, czyli jeden z nich obsługuje 13.875 mieszkańców, natomiast w Polsce, i te dane są bardziej aktualne niż w innych państwach, w 2001 r. było 38,63 mln obywateli, a notariuszy

1510, zatem na jednego przypadało 25.584 mieszkańców. Jest to magia liczb i nie może służyć jako zasadniczy argument fundamentalnych zmian ustrojowych notariatu. Trzeba bowiem wyjaśnić, że w wymienionych państwach zakres czynności notariusza jest bardzo szeroki, nieporównywalny z czynnościami notariusza w Polsce. Również inaczej kształtuje się zakres obsługi społeczeństwa w innych zawodach prawniczych. Pewne zmiany nastąpią z chwilą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, ale nie w takim stopniu, żeby były identyczne, jak w wymienionych państwach.

Niezgodne z rzeczywistością jest stwierdzenie, że z powodu zbyt małej ilości notariuszy zmniejszona jest usługowość i utrudniony powszechny dostęp do usług notarialnych. Niepodważalnym i historycznie ukształtowanym walorem tego zawodu jest przestrzeganie zasady pełnej gotowości do świadczenia usług w każdym czasie i w przypadkach określonych przez przepisy. Na straży tego obowiązku stoją względy etyczne wpisane w zawód i gwarancje ustawowe. Został on sprecyzowany w art. 20 pr. o not., który przewiduje, że kancelarie notarialne powinny być czynne w dni powszednie co najmniej 6 godzin dziennie, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki albo w razie szczególnych potrzeb także w niedziele i święta.

Można, niekiedy w sposób nieobiektywny, przypisywać różne uchybienia⁴ w pracy, bo takie jest prawo demokracji i niekwestionowane prawo mediów do społecznej kontroli sposobu wykonywania zawodu publicznego, obdarzonego zaufaniem publicznym, ale nie w zakresie gotowości notariusza do spełnienia swych obowiązków, ponieważ są one dobrze realizowane i pozytywnie oceniane.

W tych warunkach ilość czynności notarialnych występujących w danym czasie i miejscu (obszarze) jest obiektywnym wskaźnikiem (oceną) zapotrzebowania na właściwe ustalenie liczby notariuszy i rozmieszczenia siedzib kancelarii notarialnych.

Z danych statystycznych wynika, że ilość czynności notarialnych nie wykazuje zasadniczego wzrostu, a nawet w 2001 r. ilość aktów notarialnych była mniejsza. W 2000 r. sporządzono ich 1.216.000, a w 2001 r.

⁴ A. Piński i J. Piński, *Notariusze i adwokaci obdzierają nas ze skóry*, Wprost z dnia 6 kwietnia 2003 r., nr 14, s. 39-41 w sposób wybiórczy i nieobiektywny przedstawiają pewien niezwykle kontrowersyjny problem wysokości wynagrodzenia notariusza i działalności samorządu notarialnego.

– 1.198.662⁵. Bliższa analiza wskazuje, że w roku 2000 notariusz sporządził rocznie 832 akty notarialne, czyli miesięcznie 69,3; w roku 2001 – 794, czyli 66 miesięcznie. Nie jest on zatem nadmiernie obciążony. Okoliczność ta, jak również rozszerzenie kompetencji notariusza i tym samym odciążenie od niektórych czynności sądów spowodowały, że od szeregu lat z różnym natężeniem przedstawiane są projekty poszerzające katalog czynności przez niego wykonywanych. Wymieniane są przy tym te czynności, które mają charakter nieprocesowy, jak na przykład poświadczenie dziedziczenia, stwierdzenie nabycia spadku, a ponadto otwarcie i ogłoszenie testamentu⁶.

Wprowadzenie ich w życie spowoduje znaczny wzrost ilości czynności zleconych notariuszowi, co będzie wzmagało presję na zwiększenie ilości notariuszy. I z taką ewentualnością muszą się godzić autorzy tych zamierzeń. Jest to naturalne zjawisko związane ze wzrostem obowiązków.

Wbrew poglądom projektodawcy, ilość notariuszy od chwili uczynienia z notariatu wolnego zawodu wzrosła prawie 3-krotnie, a mianowicie od liczby 529 w 1992 r. do liczby 1510 na koniec 2001 r. Ruch kadrowy ilustruje dołączona tabela. Prezentowane tam dane dają podstawę do zaprzeczenia hipotezie o stosowaniu różnicowania sytuacji prawnej osób posiadających te same kwalifikacje oraz stosowaniu ustawowego nieuzasadnionego ograniczenia w dostępie do zawodu przez naganne działania samorządu notarialnego. Powołanie przy tym dyspozycji art. 31 ust. 3 i 32 Konstytucji RP jest chybione. Z przedstawionej w tabeli informacji wynika, że przy powoływaniu kandydatów na stanowisko notariuszy tylko przeciętnie 50% stanowili asesory notarialni, a pozostali przeszli z innych zawodów prawniczych. Największą grupę stanowią sędziowie

⁵ Bliżej R. S z t y k, *Z działalności samorządu notarialnego*, Rejent 2002, nr 7, s. 225 i 226.

⁶ *Quo Vadis Iustitia, Stan i perspektywy wymiaru sprawiedliwości w Polsce*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, s. 124. W opracowaniu tym zamieszczono propozycję przywrócenia notariuszom kompetencji przekazanych sądom, z wyłączeniem spraw wierznościowych. Wysłunęto sugestie rozważenia propozycji poszerzenia kompetencji notariuszy o sprawy o stwierdzenie nabycia spadku, w które niepotrzebnie angażują się sądy. Uważa się także, że w przypadkach bezspornych sprawy o dział spadku lub zniesienie współwłasności w razie zgodnego projektu spadkobierców oraz współwłaścicieli powinny należeć do wyłącznej kompetencji notariusza. Istnieje jednak potrzeba ustalenia odpowiedniego wynagrodzenia notariusza celem zniesienia różnic w wysokości opłaty sądowej i taksy notarialnej.

i radcowie prawni. Dokonana analiza podważa także sugestię, że nie są przestrzegane zasady swobodnego wyboru zatrudnienia określone w art. 1 ust. 1 ratyfikowanej przez Polskę Konwencji Rady Europy nr 122, dotyczącej polityki zatrudnienia⁷, oraz w art. 6 ratyfikowanego przez Polskę Paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych⁸.

Przepisy prawa o notariacie nie upoważniają organów samorządu notarialnego do wydawania przepisów powszechnie obowiązujących, w tym także regulujących rozmieszczenie kancelarii notarialnych. Takiej legitymacji prawnej nie stwarza również brzmienie § 11 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 1991 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością notariuszy i organów samorządu notarialnego w zakresie ustalania planu siedzib kancelarii notarialnych, wydane w tej części z naruszeniem upoważnienia ustawowego i mającego inny kontekst⁹. Problem ten jest przedmiotem troski samorządu notarialnego; nie znalazł do tej pory ustawowego uregulowania¹⁰. W większości państw Europy Zachodniej obowiązują przepisy ustawowe precyzyjnie regulujące zasady powoływania notariuszy i rozmieszczania siedzib kancelarii notarialnych¹¹.

Przedstawione cele mają być osiągnięte w wyniku nowelizacji przepisów regulujących wymienione zawody, a w stosunku do notariatu przez zmiany prawa o notariacie w następujących obszarach:

1) w art. 10 dodanie § 2 stwierdzającego, że niewyrażenie przez radę właściwej izby notarialnej opinii o powołaniu notariusza i asesora notarialnego (art. 76 § 1) w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku Ministra Sprawiedliwości uważane jest za wyrażenie opinii pozytywnej,

2) zwolnienie z wymogów odbycia aplikacji notarialnej, złożenia egzaminu notarialnego i odbycia co najmniej 3-letniego okresu asesury (art. 11 pkt 4-6) doktorów nauk prawnych zatrudnionych na stanowisku adiunkta na wydziale prawa, zaś sędziów, prokuratorów i radców prawnych wykonujących przez co najmniej trzy lata swój zawód,

⁷ Dz.U. z 1967 r. Nr 8, poz. 31.

⁸ Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169.

⁹ Wyrok NSA z dnia 14 lipca 1997 r. II SA 633/96, ONSA 1998, nr 2.

¹⁰ Dz.U. Nr 42, poz. 188.

¹¹ Bliżej R. S z t y k, *Zasady ustalania siedzib i ilości kancelarii notarialnych*, Rejent 1996, nr 4-5, s. 114-143.

3) istotne zmiany zaproponowano w przedmiocie konkursu kandydatów na aplikanta notarialnego, odbywania aplikacji i egzaminu notarialnego. Proponuje się, by konkurs na aplikację notarialną przeprowadzała komisja egzaminacyjna do spraw aplikacji przy Ministrze Sprawiedliwości (art. 71a). Celem konkursu, w myśl założeń projektu, jest sprawdzenie i ocena poziomu przygotowania prawniczego kandydata. Konkurs ma odbywać się raz w roku kalendarzowym, przed rozpoczęciem roku szkoleniowego, jako centralny konkurs ogólnopolski, przeprowadzany w formie pisemnej. Członków komisji ma powoływać Minister Sprawiedliwości spośród osób, których wiedza, doświadczenie i autorytet dają rękojmię prawidłowego jego przebiegu. Komisja składać się ma z 15 osób i w jej skład ma wchodzić:

a) 2 przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości w randze nie niższej niż dyrektor departamentu lub dyrektor jednostki równorzędnej w Ministerstwie Sprawiedliwości,

b) 2 przedstawicieli I Prezesa Sądu Najwyższego będącymi sędziami Sądu Najwyższego,

c) 3 przedstawicieli Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, sędziów tegoż sądu,

d) 3 członków Krajowej Rady Notarialnej,

e) 3 przedstawicieli nauki prawa posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie prawa lub tytuł naukowy profesora nauk prawnych,

f) przedstawiciel Prokuratora Krajowego, będący prokuratorem prokuratury krajowej.

Minister Sprawiedliwości powołuje spośród członków komisji przewodniczącego i sekretarza, którym może być jedynie przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. W stosunku do członków komisji będących członkami Krajowej Rady Notarialnej zastosowano zastrzone wymogi dyscyplinujące. Przewidziano bowiem, że niedelegowanie przez KRN przedstawicieli nie wstrzymuje prac komisji. *A priori* zakłada się, że organ ten będzie w opozycji wobec zaprojektowanego rozwiązania prawnego.

Przewidziano ponadto wydanie przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia określającego szczegółowy tryb przeprowadzania konkursu na aplikantów notarialnych, w tym także ukazania się w prasie ogłoszenia o przeprowadzeniu konkursu, treści ogłoszenia, terminie składania zgło-

szeń, zadaniach komisji oraz kryteriach oceniania. Zasady te mają uwzględnić wymogi równego dostępu do zawodu notariusza, ograniczone jedynie poziomem wiedzy prawniczej. Przewidziane rozporządzenie ma ponadto określać zasady publikacji wyników konkursu, wysokość wynagrodzenia członków komisji oraz koszty egzaminu, nie wyższe niż równowartość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę.

Na szczególne podkreślenie zasługuje nowa i nierozsądna propozycja, nie poparta żadnymi badaniami, przewidującą dla Ministra Sprawiedliwości upoważnienie do określania limitu aplikantów notarialnych przyjmowanych w danym roku kalendarzowym w wysokości nie mniejszej niż 1/3 liczby członków korporacji, czyli notariuszy. Aktualnie stanowi to liczbę 500 aplikantów rocznie (1500 członków korporacji). Brak uzasadnienia i konsekwencji w treści tego przepisu jest ewidentny, jako że przewiduje on, że Minister Sprawiedliwości może skorzystać z tego upoważnienia, ale wcale nie musi, zaś z drugiej strony nakazuje określenie bardzo wysokiego limitu aplikantów. Dla osób znających podstawowe zasady działania notariatu w przekroju historycznym, bezzasadność tej propozycji nie wymaga szczególnego uzasadnienia. Jest ona wyraźna i można ją wytłumaczyć jedynie omyłką w ocenianiu skutków wprowadzenia tego przepisu w życie. Zastosowanie takiej zasady przyjmowania aplikantów przez kilka kolejnych lat doprowadziłby do pauperyzacji zawodu, obniżenia jego statusu jako gwaranta bezpiecznego obrotu cywilnego.

Problem ten, jak również dotychczas przedstawione, wymaga skomentowania, co zostanie uczynione w następnej części rozważań. Wracając natomiast do przedstawionego projektu ustawy, należy stwierdzić, że po przeprowadzeniu konkursu komisja ustala i ogłasza jego wyniki. Minister Sprawiedliwości zaś zawiadamia każdego z kandydatów oraz Krajową Radę Notarialną o wyniku egzaminu oraz publikuje protokół z postępowania konkursowego w Biuletynie Informacji Publicznej, przewidzianym w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹².

Krajowa Rada Notarialna w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia może zgłosić Ministrowi Sprawiedliwości zastrzeżenia w stosunku do kandydatów, którzy uzyskali pozytywny wynik, lecz nie spełniają kryteriów z art. 11 pkt 1-3 pr. o not. Po upływie tego terminu Minister Spra-

¹² Dz.U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.

wiedliwości wydaje decyzję o wpisie na listę aplikantów i przesyła ją zainteresowanemu oraz do KRN. Na tę decyzję kandydatowi i KRN przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Zaproponowano także uprawnienia KRN-owi wyznaczenie izby notarialnej, w której aplikant będzie odbywał aplikację. Przy podejmowaniu tej decyzji w pierwszym rzędzie będą uwzględnione wskazania kandydata, a następnie miejsce jego zamieszkania. Wiele kontrowersji wywołuje zakaz, by patronem aplikanta był małżonek, osoba spokrewniona do drugiego stopnia lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Domniemywać można, że u podstaw tej propozycji leży troska zapewnienia właściwego przebiegu aplikacji i sprawowania opieki przez osobę o wysokich kwalifikacjach. Walory te może jednak posiadać osoba spokrewniona lub spowinowacona. W takim wypadku brak jest podstaw do dyskwalifikacji jej jako patrona. W razie niewyznaczenia patrona przez prezesa izby notarialnej w ciągu 30 dni od dokonania wpisu na listę, wyznacza go Minister Sprawiedliwości. Zaproponowano także aplikację pozaetatową, sprzeczną z art. 71 pr. o not. i z trybem procesu szkolenia i odbywania praktyki. Aplikant notarialny jest bowiem mianowany przez radę izby notarialnej po przeprowadzeniu przez nią konkursu. Powinien być zatrudniony w pełnym wymiarze czasu przez notariusza lub radę izby notarialnej.

W wypadku przyjęcia na aplikację pozaetatową, zgodnie z projektem pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów przysługuje, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, zwolnienie od pracy w celu uczestnictwa w obowiązkowych szkoleniach. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii KRN może wprowadzić obowiązek wnoszenia przez aplikanta opłaty stanowiącej część kosztów aplikacji. Może on również określić wysokość tej opłaty oraz warunki zwolnienia od jej uiszczenia.

Projekt reguluje również zasady egzaminu notarialnego, który może być powtórzony tylko jeden raz, w terminie określonym przez komisję. Niezwłocznie po jego zakończeniu komisja zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o wynikach, który publikuje je w Biuletynie Informacji Publicznej oraz zawiadamia zainteresowanego i izbę notarialną, w której aplikant odbywał szkolenie. Przewiduje on ponadto wydanie przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia określającego organizację aplikacji oraz szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminu notarialnego z uwzględnieniem

zasady równego dostępu do zawodu notariusza, ograniczonego jedynie poziomem wiedzy. Zastrzeżenie to ma podtekst oryginalny i z góry dyskwalifikujący obiektywizm i rzetelność postępowania komisji egzaminacyjnej.

Druga ustawa, potocznie nazwana jako traktująca o szczególnym nadzorze nad działaniem samorządu notarialnego, zajmuje się także zagadnieniami szkolenia zawodowego. Zgodnie z propozycją zawartą w art. 8, samorząd zawodowy ma sprawować między innymi pieczę nad należytym wykonywaniem zawodu zaufania publicznego przez zapewnienie szkolenia zawodowego lub doskonalenia zawodowego osób wykonujących ten zawód. Niezależnie od tego, zgodnie z dyspozycją art. 9, pieczę ta może obejmować również określenie standardu wiedzy i umiejętności do wykonywania zawodu oraz sprawdzenia tej wiedzy i umiejętności u osób, które wystąpiły o dopuszczenie do wykonywania tego zawodu. Propozycja ta nie mieści się w pozytywnych normach prawnych, w przeciwieństwie do zniesienia tych wymogów w pierwszym projekcie ustawy. Projektodawca nakłada na samorząd zawodowy obowiązek organizowania przygotowania zawodowego osób, które mają być dopuszczone do wykonywania zawodu, oraz obowiązek podejmowania rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych o zakwalifikowaniu do takiego przygotowania. Jednakże i w tym wypadku projektodawca zamieścił klauzulę, że samorząd zawodowy ma wykonywać te obowiązki w sposób zapewniający równe traktowanie „na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej” zarówno w zakresie sprawdzania wiedzy, umiejętności, jak również kwalifikowania do przygotowania zawodowego.

Z analizy omawianych projektów ustaw można wysnuć generalny wniosek o konieczności podjęcia w trybie pilnym prac legislacyjnych przez resort sprawiedliwości przy udziale samorządu notarialnego nad kształtem przyszłego prawa o notariacie. Powinno ono zawierać nowy model notariatu i nowoczesny status notariusza, zgodny z jego aktualnymi i przyszłymi zadaniami. Proponowane rozwiązania ustawowe inspirowane do oceny dotychczasowego stanu prawnego i wysnucia wniosku o potrzebie precyzyjnego uregulowania podstawowych instytucji w prawie o notariacie, a nie w przepisach wykonawczych. W myśl zasady *lex prospicit, non respicit*.

Tabela 1

Wykaz osób ubiegających się o powołanie i powołanych na notariusza

Lp.	Lzba notarialna w:	Liczba osób ubiegających			Ilość wydanych powołań		
		1999 r.	2000 r.	2001 r.	1999 r.	2000 r.	2001 r.
1	Białymstoku	2	-	2	4	-	1
2	Gdańsku	14	14	8	16	14	6
3	Katowicach	16	11	14	9	13	9
4	Krakowie	15	14	14	5	13	9
5	Lublinie	8	1	4	4	2	1
6	Łodzi	4	4	3	3	2	2
7	Poznaniu	14	15	10	7	9	7
8	Rzeszowie	2	5	1	2	4	1
9	Warszawie	28	22	17	21	21	5
10	Wrocławiu	2	11	17	4	7	2
	Ogółem	105	97	90	75	85	43

Tabela 2

Liczba notariuszy, asesorów i aplikantów notarialnych*

Lp.	Izba notarialna w:	Notariusze w latach			Asesorzy notarialni w latach			Aplikanci notarialni w latach		
		1999	2000	2001**	1999	2000	2001	1999	2000	2001
1	Białymstoku	62	62	94	3	4	3	1	3	5
2	Gdańsku	182	196	213	22	18	11	23	16	30
3	Katowicach	155	161	145	16	8	9	9	19	10
4	Krakowie	143	153	182	17	7	12	21	21	21
5	Lublinie	115	113	144	5	5	2	4	8	7
6	Łodzi	121	121	122	4	4	2	2	10	9
7	Poznaniu	165	171	176	15	8	17	25	25	20
8	Rzeszowie	76	80	76	8	4	4	5	5	3
9	Warszawie	269	286	233	26	21	39	49	52	32
10	Wrocławiu	112	117	125	11	9	16	7	–	7
Ogółem		1400	1460	1510	127	88	115	146	159	144

* Według stanu na dzień 16 lutego 1992 r. w zarejestrowanych kancelariach notarialnych było 529 notariuszy, co wynika z obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 czerwca 1992 r. w sprawie ogłoszenia pierwszego wykazu zarejestrowanych kancelarii notarialnych, M.P. Nr 9, poz. 3.

** Zmiany liczby wymienionych osób w 2001 r. nastąpiły także w wyniku zamiany właściwości miejscowej sądów apelacyjnych, a zatem obszaru właściwości izb notarialnych.

Wykaz osób ubiegających się o powołanie na notariusza według grup zawodowych

Lp.	Okres (rok)	Ilość ogółem	Asesorzy notarialni		Sędziowie		Radcowie prawni		Adwokaci		Prof. dr hab. nauk prawnych		Prokuratorzy		Byli notariusze	
			ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1	1999	105	53	50,5	23	21,9	21	20	6	5,7	–	–	2	1,9	–	–
2	2000	97	56	57,7	13	13,4	17	17,5	9	9,3	–	–	–	–	2	2,1
3	2001	90	38	42,2	26	28,9	15	16,6	5	5,5	4	4,4	2	2,2	–	–

Romuald Szytk